

γράφει ο **Χρήστος Μιάμης**

Πάνδημη πεποίθηση, που εμφορείται από δεξιούς και αριστερούς αναγνώστες της κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας, φορτίζεται αναφορικά με την ελληνική οικονομική κρίση, ως μια ιδιαίτερη ιστορική στιγμή, μια εξαιρετική περίπτωση, που επιβάλλει την λήψη εξαιρετικών, ιδιαίτερων μέτρων ώστε να αντιμετωπιστεί αυτή η πρωτοφανής κατάσταση εξαίρεσης. Είναι όμως μια τέτοια ανάγνωση αληθής; Πρόκειται πραγματικά για μια κατάσταση που έχοντας μια εσωτερική κοινωνική και οικονομική αυταξία, αιωρείται εκτός του επίγειου πεδίου του πρότερα διαμορφωμένου κοινωνικοπολιτικού status quo;

Είναι δηλαδή η καπιταλιστική κρίση μια ιστορική ανωμαλία, απόρροια αποτυχημένων τακτικών χειρισμών στον τρόπο και στην μεθοδολογία της οικονομικής διαχείρισης, ως αποκρυστάλλωμα μιας λανθασμένης δοσολογίας μεταξύ υφειακών και αναπτυξιακών μέτρων;

Αποτελεί τελικά το ξέσπασμα της ελληνικής εκδοχής της καπιταλιστικής κρίσης, κεραυνό εν αιθρία, που διασάλεψε μια ομαλή κανονικότητα, ανακόπτοντας τεχνητά μια πορεία αέναης ανάπτυξης;

Τα χνάρια, τα έκδηλα αποτυπώματα της παρούσας πολιτικής και οικονομικής κρίσης του ελληνικού καπιταλιστικού υποδείγματος, βρίσκονται εντός της κυτταρικής δομής, της πολιτικής και οικονομικής πραγματικότητας που προϋπήρχε και σχηματοποίησε τους όρους εμφάνισης της καπιταλιστικής κρίσης, ως τομή και συνέχεια μιας κανονικότητας, που εξασφάλιζε ανάπτυξη και ευημερία για τον κόσμο του κεφαλαίου και το παρασιτικό αστικό πολιτικό προσωπικό, ενώ ταυτόχρονα συμπιέζε ραγδαία, τους οικονομικούς και πολιτικούς όρους διαβίωσης της εργαζόμενης κοινωνικής πλειοψηφίας.

Από αυτή την σκοπιά, δεν υφίσταται με τρόπο μεταφυσικό και εν πολλοίς θεολογικό, μια εξαιρετική κατάσταση που επιβλήθηκε εξωτερικά, αποδομώντας τους όρους μιας υγιούς κανονικότητας, αναδομώντας ταυτόχρονα τους οικονομικούς και πολιτικούς πυλώνες στήριξης της προτεραιάς κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας. Τα οργανικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν μια κατάσταση εξαίρεσης, κυφορήθηκαν, σχηματοποιήθηκαν και τελικά μορφοποιήθηκαν ως διαλεκτικό απόσταγμα, της ανειρήνευτης σύγκρουσης που διενεργείται άλλοτε υπόκωφα και άλλοτε εκκωφαντικά, ανάμεσα στο κεφάλαιο και στην εργασία.

Η προηγούμενη κανονικότητα του ελληνικού πολιτικού και οικονομικού συστήματος, αντλούσε τα ερείσματά της, από την δραματική μείωση της αξίας της εργατικής δύναμης, από την διαρκή αποψίλωση του πλαισίου των πολιτικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, από την ολοσχερή ηγεμονία ενός αγοραίου πολιτισμικού προτάγματος, όπου ο μικροαστικός ατομικισμός της μεγιστοποίησης του ατομικού

συμφέροντός, εξοβέλισε κάθε έννοια συλλογικής δράσης, ως -αποσυνάγωγο σύμπτωμα- τροχοπέδη, στη φρενίτιδα που προκαλούσε ο μονόδρομος της απρόσβλητης και απρόσκοπτης, καπιταλιστικής ευδαιμονίας.

Στοιχεία που αναδεικνύουν, την ιστορική “προδιάθεση” του καπιταλιστικού συστήματος, να οδηγείται σε καταστάσεις εξαίρεσης, όχι ως αιφνίδια ανωμαλία, αλλά ως αναπόδραστη εξέλιξη, στον βαθμό που οι οικονομικοί και πολιτικοί όροι αναπαραγωγής του συστήματος, παύουν να αποτελούν παράγοντα διαιώνισης αυτής της αναπαραγωγής. Άλλωστε ποιος είναι αυτός που αποφασίζει την έλευση μιας κατάστασης εξαίρεσης; Δεν έχει το πρόσωπο της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας, που οφείλει την κυριαρχία της, στα πρωτογενή στοιχεία συγκρότησης της οικονομικής σφαίρας, και στο πολιτικό και ιδεολογικό πλέγμα ηγεμονίας που με την μορφή της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, θέτει τους όρους του πολιτικού ανταγωνισμού έως το σημείο που δεν αμφισβητούνται τα ιστορικά όρια του συστήματος;

Υιοθετώντας αυτή την οπτική, οδηγούμαστε στην ανάδυση δύο βασικών εξαγόμενων. Το πρώτο αφορά την θεώρηση, ότι η κατάσταση εξαίρεσης πολιτικά, ιδεολογικά και οικονομικά έχει “προβλεφθεί” στους όρους ηγεμονίας της προηγούμενης κατάστασης που την εξέθρεψε, ενώ το δεύτερο εξαγόμενο αφορά στην θέση, ότι η κατάσταση εξαίρεσης έχει μια διττή φυσιογνωμία, ως αποτέλεσμα της ύπαρξης κυρίαρχου και κυριαρχούμενου, όπου ο κυρίαρχος την παράγει και την επιβάλλει ενώ το κυριαρχούμενο μέρος, καλείται να αναμετρηθεί με τους εξαιρετικά δυσμενείς όρους της νέας κυριαρχίας, που προέκυψε από την μήτρα της προηγούμενης.

Συνεπώς δεν υφίσταται μια καθολική κοινωνική φόρμουλα αντιμετώπισης της καπιταλιστικής κρίσης, ως μια εξαιρετικής κατάστασης, που αφορά με τον ίδιο τρόπο κυρίαρχους και κυριαρχούμενους. Είναι στην κατάσταση εξαίρεσης, που αναδεικνύεται με τον πιο διαυγή τρόπο, το κοινωνικό ζήτημα, ως έκφραση της ιστορικής αντίθεσης ανάμεσα στο κεφάλαιο και στην εργασία.

Είναι στην κατάσταση εξαίρεσης, ως απόρροια διακύβευσης της καπιταλιστικής κυριαρχίας, που αναφύεται μια ιστορική πρόσληψη της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας, που κατανοεί την κοινωνική ολότητα ως έκφραση μιας ενότητας αντιθέτων, όπου η επιμέρους ενότητα αντικρουόμενων συμφερόντων, οδηγεί στην ολιστική κοινωνική διάσπαση, που ψευδώς μέχρι την κατάσταση εξαίρεσης, εμφανίζονταν ως αναμφισβήτητο όλο.

Τελικά στην κατάσταση εξαίρεσης, που πραγματώνεται τα τελευταία χρόνια στην ελληνική κοινωνία, δεν διακυβεύεται -από τη σκοπιά του κόσμου της εργασίας- η επιστροφή σε μια νέα κανονικότητα, με αναγεννημένους τους όρους κυριαρχίας, της πρότερης πολιτικοοικονομικής ηγεμονίας, αλλά η αξιοποίηση αυτής της κατάστασης, ώστε να αμφισβητηθούν οι πυρηνικές αιτίες που την κατέστησαν δυνατή, με ομολογημένη επιδίωξη, αυτή της οριστικής ιστορικής υπέρβασης, του ορίζοντα ενός συστήματος, που αναδομεί την μορφή της κανονικότητας του, αξιοποιώντας την κατάσταση εξαίρεσης, ώστε να ανανεωθεί το πλαίσιο της κυριαρχίας του.

Μια τέτοια πολιτική και ιδεολογική πρόθεση ωστόσο, προϋποθέτει την αποδοχή μιας πρωτογενούς προκατάληψης. Μιας προκατάληψης που αφορά στην κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης, ως μιας δυναμικής κοινωνικοοικονομικής διαδικασίας, όπου η πολιτική και η οικονομία, δεν αποτελούν ουδέτερες εκφάνσεις διαχείρισης της εκάστοτε εξουσίας, αλλά ακριβώς το ανάστροφο, καθώς, από κάθε πόρο τους αναβλύζει η υποκειμενικότητα της συγκεκριμένης κυριαρχίας, που καθορίζει κάθε πτυχή των πολιτικών και οικονομικών αποφάσεων.

Με αυτή την έννοια δεν υπάρχει, αντικειμενικός τρόπος και αμερόληπτη ιστορική μέθοδος, αναστροφής της κατάστασης εξαίρεσης στον κυκλώνα της οποίας βρίσκεται εγκλωβισμένη η ελληνική κοινωνία, καθώς η επιστροφή σε μια νέα κανονικότητα, θα έχει το πρόσημο της κυριαρχίας που θα την επιβάλλει.

Ο κόσμος του κεφαλαίου με τις πολιτικές και οικονομικές εκφορές του, επέβαλλε την δρομολόγηση μιας κατάστασης εξαίρεσης, ώστε να αναβαπτίσει τους όρους της κυριαρχίας του, συγκροτώντας ένα νέο πλαίσιο κανονικότητας, χωρίς να διαρραγούν οι βασικές αρχές δόμησης του καπιταλιστικού υποδείγματος.

Το επίδικο για τον κόσμο της εργασίας, για την εργατική πλειοψηφία, που αποτελεί το υλικό πεδίο στο οποίο επιχειρείται η ανανέωση των όρων ηγεμονίας της καπιταλιστικής κυριαρχίας, αφορά, στο αν θα καταστεί εφικτό να αντιστραφεί η ροή εμπέδωσης μιας νέας εξαιρετικά ασφυκτικής κανονικότητας, θέτοντας το με υλικούς όρους το ζήτημα, της αμφισβήτησης του δοθέντος πλαισίου κυριαρχίας, είτε στην μορφή του κανονικού, είτε στην εκδοχή του εξαιρετικού.

Πηγή: praxisreview.gr